

De smaak van goede wijn

Overweging 20 januari 2019, Theo Brock (Jesaja 62,1-5; Johannes 2,1-12)

De eerste lezing leest als een liefdeslied. De tekst uit Jesaja refereert naar Jeruzalem en naar het herstel van deze verwoeste stad. Jeruzalem, aangeduid met Sion, was geplunderd door de Babyloniërs. De elite was gedeporteerd. De muren waren gesloopt. De stad was veranderd in een ruïne en de bevolking ondervoed. Kortom ellende. Maar gelukkig, de ballingschap loopt ten einde, een nieuwe periode breekt aan. De schrijver van deze tekst wil de inwoners van Sion bemoedigen en gebruikt hiervoor poëtische taal. Sion wordt in het visioen van de dichter een fakkel van Gods licht, zodat Gods gerechtigheid ook voor de andere volken zichtbaar wordt. Er wordt zelfs een bruiloft gevierd, een bruiloft tussen God en Sion. Die bruiloft staat symbool voor het herstel van het verbond tussen Jahweh en het Joodse volk.

Kunt u zich dat voorstellen? Dat God blij is met zijn volk, zoals huwelijkspartners blij zijn met elkaar? Zonder restrictie, omdat de God - die wij Vader en Moeder en Bron van Liefde noemen - onze fouten voor lief neemt en mogelijkheden in ons blijft zien? Durft u te geloven dat deze God zich verheugt op een goede toekomst samen met ons? De evangelist Johannes wil ons daarvan overtuigen. Het is niet toevallig dat Johannes in zijn evangelie het openbare werk van Jezus nadrukkelijk laat beginnen bij een Joodse bruiloft, waar de liefdevolle verbintenis tussen mensen gevierd wordt.

Die bruiloft speelt zich af in Kana. In deze naam klinkt Kanaän door, het beloofde land van melk en honing. Jezus en Maria waren uitgenodigd op het feest en ook leerlingen van Jezus waren aanwezig. De vermelding van zijn leerlingen duidt erop dat Jezus al begonnen is met zijn beweging, maar van een openbaar optreden was nog geen sprake. Zijn tijd was nog niet gekomen, zo vernemen we in de evangelietekst als Hij zijn moeder ietwat onvriendelijk van replek dient.

Maar toch, Kana staat te boek als de plaats waar Jezus zijn eerste openbare wonder heeft verricht; zes kruiken met water worden veranderd in maar liefst 600 liter goede wijn. Nu is er op zich niets wonderlijks aan dat water wijn kan worden. Regenwater wordt namelijk door wijnstokken opgenomen, een randvoorwaarde voor de groei van druiven, en van druiven maak je wijn. Het wonderlijke in het Bijbelverhaal van vandaag is het tijdstip, de plaats en de snelheid waarmee water in goede wijn wordt veranderd door Jezus. Nu kan en mag je als redelijk denkend persoon, en vanuit een natuurwetenschappelijke optiek, vraagtekens zetten bij het waarheidsgehalte van dit wonder. Maar toch, we kunnen niet voorbijgaan aan de diepere lagen in dit verhaal.

Met dit wijnwonder, met dit eerste openbare teken van Jezus, wil de Evangelist Johannes ons duidelijk maken dat Jezus de mens is, zoals God zich de mens heeft gedacht en gedroomd. Voor Johannes is Jezus de enige echte Messias, en om dit idee te bekrachtigen gebruikt hij symbolische beelden en taal. Sommige Bijbelgeleerden menen dat het wijnwonder te Kana inspeelt op de cultus van Dionysus of Bacchus, de Grieks-Romeinse God van de wijn, van plezier en van de groeikracht van de aarde. Dat verleidt ons tot de interpretatie: Wat de heidense goden kunnen, dat kan onze Messias ook. Toch dekt deze platte verklaring de lading niet. Een belangrijke kerkvader, de heilige Augustinus interpreteerde het wijnwonder anders. Voor hem is de goede wijn op de bruiloft van Kana de wijn die Jezus tot op vandaag schenkt. Zijn evangelie, de Blijde Boodschap van Jezus, dat is de goede, ja zelfs de beste wijn. Door bemiddeling van Jezus, en met zijn Blijde Boodschap, wordt een nieuw verbond gesloten tussen een liefhebbende God en alle mensen van goede wil, niemand uitgesloten.

Maar wat is dan de symboliek van het water? Water is geur- en kleurloos en heeft geen smaak. Het is Jezus die geur, kleur en smaak brengt in ons leven als wij zijn weg durven gaan. Het water kan ook opgevat worden als een tussenfase, de overgang tussen het Oude en het Nieuwe

testament. De eerste wijn die de bruiloftsgasten dronken was de wijn van het Oude testament. De Thora, de Wet, gaf er zijn smaak aan. Maar deze wijn verwaterde, omdat het strikt naleven van regels de boventoon ging voeren. Het ging steeds meer om de vorm en minder om de inhoud. Veelzeggend is dat die zes kruiken uit het evangelieverhaal daar stonden om het reinigingsgebruik van de Joden na te leven. Jezus wil overigens de leefregels van het Oude Testament niet afschaffen, maar wil die vervullen en vervolmaken. Dat blijkt ook uit zijn Bergrede. Hij wil er nieuwe smaak aan geven. De wijn die Jezus brengt is zijn evangelie, het Nieuwe Testament. Met de Jezusbeweging komt nieuwe levensinspiratie op gang.

Opvallend is dat in de evangelietekst van vandaag alleen Jezus en Maria duidelijk genoemd worden, zij zijn bij die bruiloft te Kana dus de hoofdpersonen. Maar onderschat de bedienden niet. Zij spelen in het verhaal een actieve rol. De bedienden volgen de raad van Maria op en zij vullen op verzoek van Jezus de kruiken met water. Het zijn deze bedienden, die samen met Maria en de leerlingen, de getuigen zijn van het eerste teken van Jezus. Met andere woorden, zonder de waterdragers geen wijnwonder.

Het beeld van bedienden die water aandragen heeft een diepere betekenis. Wellicht mogen wij ons identificeren met die bedienden. Net als zij, worden wij ingewijd in het geheim. We weten wie de vernieuwing, de nieuwe geur, kleur en smaak aan het water heeft gegeven. De evangelist laat ons ontdekken dat Jezus het vernieuwd verbond vertegenwoordigt, maar dat daarbij hulp heel hard nodig is. Jezus kan in onze wereld van vandaag alleen maar de nieuwe, goede wijn van Zijn liefde schenken als er ook door mensenhanden water wordt aangedragen, veel water! Zo kan het aangedragen water symbool staan voor wat wij kunnen aanbieden, onze inspanningen, onze dienstbaarheid, die nodig zijn om de Blijde Boodschap waar te maken. Alledaagse inspanningen kunnen hieraan bijdragen. Door kleine gebaren, attenties, en een hulpvaardige levenshouding, schenken wij als het ware zelf die goddelijke liefdeswijn en brengen wij goddelijke vreugde.

Vandaag begint de week van gebed voor de eenheid van de christenen. Hiervoor kan ook inspiratie opgedaan worden in het verhaal van het wijnwonder te Kana. De zes kruiken die door Jezus gevuld werden met goede wijn kunnen we symbolisch opvatten als een door God gewaardeerde verscheidenheid van christelijke geloofsgemeenschappen. Goede wijn behoeft geen krans, en elke ervaringsdeskundige kan U vertellen dat ook goede wijn varieert in geur, kleur en smaak en zo kan bijdragen aan levensvreugde. Het huis van de Heer kent per slot van rekening vele kamers. Ik wil daarom de hoop uitspreken dat de week van gebed voor de eenheid van christenen onze geloofsgemeenschap blijft bemoedigen bij oecumenische activiteiten. Ook activiteiten met andere locaties van onze parochie, die ieder hun eigen kleur hebben, kunnen bijdragen aan verbroedering. Gezamenlijke diaconale acties dragen bij aan een mooiere wereld, ook in onze stad.

Tot slot wil ik nog even stilstaan bij Maria, de moeder van Jezus. Het is zij die in het evangelieverhaal het eerst vermeld wordt. In Kana vinden wij Maria niet aan de eretafel, maar eerder dichtbij de dienaren, de waterdragers. Het wonder gebeurt op haar voorspraak en dank zij haar groot vertrouwen, maar ze dringt zich niet op. In Maria herkennen wij de echte christelijke gemeenschap - mannen en vrouwen - die zich in willen zetten om het visioen van Jezus te laten slagen, elke dag opnieuw. Het is Maria die aan de bedienden - aan ons dus - zegt : "Doe maar wat Hij van u vraagt". Als we dat doen zullen we niets tekort komen in de wetenschap dat 'de beste wijn voor het laatst bewaard is'.